

**LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIO KODEKSO 2.49 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
DERINIMO PAŽYMA**

	Institucijos pavadinimas, rašto data, numeris	Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie iš dalies priimtas ir nepriimtas (nurodant motyvus) pastabas ir pasiūlymus
1.	Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos raštas 2018-09-12 Nr. (10.12-43) SD - 4912	Vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 7 punkte įtvirtintu teisėkūros sistemiškumo principu, Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298 „Dėl Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų patvirtinimo“, 7 punktu, taip pat siekiant užtikrinti sklandų Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 2.49 straipsnio pakeitimo įstatymo projekte (toliau – Projektas) pateiktų siūlymų inkorporavimą į nacionalinę teisę, siūlytina kartu su Projektu teikti ir Projekto įgyvendinamuosius teisės aktus. Analogišką pastabą pateikė Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija ir Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija.	Atsižvelgti iš dalies. Įstatymo projekto 3 straipsniu, siekiant užtikrinti teisės aktų sistemiškumą ir įgyvendinimo nuoseklumą, siūloma nustatyti, kad įgyvendinamieji teisės aktai bus parengti iki 2020 m. gruodžio 31 d. Terminas nustatymas leidžia užtikrinti, kad Įstatymo projektu teikiamiems pakeitimams bus tinkamai pasirengta ir laiku bus atlikti reikalingi poįstatyminių teisės aktų pakeitimai. Be to, praktikoje, pvz., priimant Lietuvos Respublikos euro įvedimo Lietuvos Respublikoje įstatymą susiję teisės aktai buvo parengti ir priimti vėliau nei minėtas įstatymas ir nebuvo teikiami kartu.
2.	Informacinės visuomenės plėtros komitetas prie Susisiekimo ministerijos 2018-09-12 raštas Nr. S-729	Projekto rengėjams siūloma apsvarstyti galimybę juridinio asmens virtualią buveinę apibrėžti nurodant du požymius – Juridinio asmens interneto adresą bei elektroninio pristatymo dėžutės adresą e. pristatymo sistemoje, privaloma tvarka nurodant šiuos adresus konkretaus juridinio asmens įstatuose bei Juridinių asmenų registre.	Neatsižvelgti. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Lietuvos Respublikos galiojančiuose teisės aktuose sąvoka „internetas“ nėra apibrėžta. Atsižvelgiant į tai, manytina, kad tokio papildomo požymio įtvirtinimas suteiktų virtualios buveinės sąvokai dar daugiau neapibrėžtumo ir teisinio neaiškumo, kadangi neaišku, kokiais kitais privalomais funkcijomis galėtų vykdyti juridinis asmuo, turintis virtualią buveinę, jeigu virtuali buveinė būtų apibrėžta nurodant papildomą požymį – juridinio asmens interneto adresą.

3.	Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos 2018-09-14 raštas Nr. 1D-4604	<p>1. Būtina įvertinti grėsmes, susijusias su tinkamu teisėsaugos institucijoms priskirtų funkcijų vykdymu, šiuo atveju Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau FNTT) galimybe atlikti savo paskirtą – apsaugoti valstybės finansų sistemą nuo nusikalstamo poveikio. Manome, kad siekiant efektyvesnio juridinių asmenų bendravimo būtų tikslinga ne atsisakyti reikalavimo turėti fizinę juridinio asmens buveinę, o įtvirtinti papildomą nuostatą, įteisinant reikalavimą turėti saugią elektroninio pašto dėžutę (angl. mail box), į kurią būtų pateikiama (siunčiama) visa juridinio asmens korespondencija, taip pat ir sąskaitos, sutartys ir pan. Toks reikalavimas turėti oficialią saugią elektroninio pašto dėžutę yra įtvirtintas daugelio valstybių teisės aktuose, o tai leidžia tiek valstybei, tiek ir juridiniams asmenims taupyti lėšas ir efektyviau vykdyti veiklą.</p> <p>3. Projekto 2 straipsnio 1 dalis, kurioje Lietuvos Respublikos Vyriausybei ar jos įgaliotai institucijai pavesta pateikti Lietuvos Respublikos Seimui atitinkamų įstatymų projektus, neatitinka Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 7 punkte nustatyto sistemiškumo principo, inter alia reiškiančio, kad teisės normos turi derėti tarpusavyje, taip pat Lietuvos Respublikos Seimo statuto 135 straipsnio 5 dalyje nustatyto reikalavimo kartu su įstatymo projektu pateikti projektus kitų Lietuvos Respublikos Seimo priimamų teisės aktų dėl galiojančių teisės aktų pakeitimo ar pripažinimo netekusiais galios, kuriuos būtina priimti priėmus teikiamą projektą.</p>	<p>Atsižvelgti iš dalies. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Projekte siūloma ne atsisakyti reikalavimo turėti fizinę juridinio asmens buveinę, o sudaryti galimybę juridiniam asmeniui pasirinkti, kokią buveinę turėti: fizinę ar virtualią. Taip pat atitinkamai argumentacija papildytas Įstatymo projekto aiškinamasis raštas.</p> <p>Atsižvelgti iš dalies. Komentaras dėl analogiškos pastabos nurodytas prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 1 pastabos.</p>
4.	Valstybės įmonės Registrų centro 2018-09-14 raštas Nr. (1.11.1.)s-8367	1. Siūlytina nustatyti apibendrintą reglamentavimą ir atsisakyti Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 2.49 straipsnio 1 dalyje konkrečiai nurodyti informacinės sistemos pavadinimą, kurioje bus suteikiama virtuli buveinė, o šią nuostatą perkelti į Lietuvos Respublikos Vyriausybei ar	Neatsižvelgti. Projekte nustačius apibendrintą reglamentavimą ir nenurodžius informacinės sistemos pavadinimo, nebūtų vadovaujamasi teisinio aiškumo principu, atsižvelgiant į kurį teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas turi būti logiškas, nuoseklus, glaustas,

		jos įgaliotai institucijai pavestų parengti šio įstatymo įgyvendinamųjų teisės aktų projektus.	suprantamas, tikslus, aiškus ir nedviprasmiškas, nes nebūtų aišku, kurioje sistemoje juridinis asmuo galėtų turėti savo virtualią paskyrą.
		2. Pagal Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 2.63 straipsnio 1 dalį, juridinis asmuo laikomas įsteigtu nuo jo įregistravimo Juridinių asmenų registre (toliau – Registras), o 2.66 straipsnio 1 dalies 4 punkte nustatyta, kad juridinio asmens buveinė yra Registro duomuo, kuris privalo būti nurodytas steigiant ir registruojant juridinį asmenį Registre. Pagal numatomus Civilinio kodekso pakeitimus, juridiniam asmeniui pasirinkus virtualią buveinę, Registre nurodomas juridiniam asmeniui suteiktas elektroninio pristatymo dėžutės adresas Nacionalinėje elektroninių siuntų pristatymo informacinėje sistemoje. Atsižvelgiant į tai, kad steigiamas juridinis asmuo, kaip savarankiškas civilinės teisės subjektas, dar neegzistuoja, t. y. neįregistruotas Registre, pasirinkęs turėti virtualią buveinę, jis neturės galimybės įsigyti ir Registro tvarkytojui nurodyti juridinio asmens virtualią paskyrą, todėl negalės pateikti visų privalomų steigiamo juridinio asmens duomenų.	Atsižvelgti iš dalies. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad pagal Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo nuostatas, prieš įsteigiant akcinę bendrovę ar uždarąją akcinę bendrovę, be kita ko, turi būti atidaryta steigiamos bendrovės kaupiamoji sąskaita. Steigiant minėtą bendrovę elektroniniu būdu, ji, kaip savarankiškas civilinės teisės subjektas taip pat dar neegzistuoja, todėl tokios bendrovės kaupiamoji sąskaita atidaroma per valstybės įmonės Registrų centro savitarnos sistemą prisijungus prie konkretaus banko. Analogiškai steigimo metu pildant juridinio asmens steigimo dokumentus bei steigėjams nusprendus pasirinkti virtualią buveinę iš valstybės įmonės Registrų centro savitarnos sistemos galėtų būti jungiamasi prie e. pristatymo sistemos, kurioje būtų sukuriamą paskyrą ir gaunamas elektroninio pristatymo dėžutės adresas bei sistemų tarpusavio sąsajos pagalba duomenys apie virtualią buveinę būtų įrašomi juridinio asmens steigimo dokumentuose. Atitinkamai papildytas aiškinamasis raštas.
5.	Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos 2018-09-19 raštas Nr. (1.8E)2T-688	3. Nei iš Projekto, nei iš Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos parengto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. rugpjūčio 26 d. nutarimo Nr. 914 „Dėl Nacionalinės elektroninių siuntų pristatymo, naudojant pašto tinklą, informacinės sistemos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo projekto (TAIS Nr. 18-8530) neaišku, kokiais būdais su juridiniu asmeniu, nurodžiusiu tik virtualią buveinę, galės komunikuoti užsienio subjektai. Nenumačius šių būdų iškyla reali grėsmė, kad bus pažeidžiami užsienio subjektų, tarp jų ir kreditorių, teisėti interesai.	Neatsižvelgti. Projekte siūloma nustatyti teisinį reguliavimą, kuris leistų juridinio asmens buveinę laikyti ne tik fizinę vietą, kurioje yra nuolatinis jo valdymo organas, bet ir virtualią paskyrą, kai nurodomas teritorijos administracinis vienetas – savivaldybė ir elektroninio pristatymo dėžutės adresas Nacionalinėje elektroninių siuntų pristatymo, naudojant pašto tinklą, informacinėje sistemoje. Sudarius juridiniams asmenims galimybę turėti virtualią buveinę, atitinkamos sistemos turėtų būti pritaikytos teisės aktuose numatyto reguliavimo įgyvendinimui.

		<p>4. Pastebėtina, kad ne visi asmenys (ypač fiziniai asmenys) yra aktyvūs interneto vartotojai ir turi pakankamą kompiuterinį raštingumą. Svarstyta, ar tokiu atveju būtų pakankamai užtikrinama vartotojų apsauga, jei juridinis asmuo pagal siūlomą reguliavimą turėtų virtualią buveinę (virtualią paskyrą) ir būtų „pasiekiamas“ tik virtualiai, todėl nebūtų pasiekiamas kitais būdais, pavyzdžiui, norint fiziškai įteikti jam siuntą ar pan.</p> <p>5. Pažymėtina, kad Juridinių asmenų registras teikia registro duomenis, tarp jų ir juridinių asmenų buveinės duomenis, į kitas Europos valstybes tiek per Verslo registrų sąveikos sistemą pagal 2017 m. birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2017/1132 dėl tam tikrų bendrovių teisės aspektų, tiek per Europos verslo registrą. Šiuo metu šios informacinės sistemos nėra pasirengusios priimti juridinio asmens virtualios buveinės duomenis, nurodomus elektroninio pristatymo dėžutės pagrindu. Tokiu atveju iškils grėsmė, kad Lietuva negalės įvykdyti savo tarptautinių įsipareigojimų.</p>	<p>Neatsižvelgti. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad ekonomikai tampant vis globalesnei ir didėjant žmonių mobilumui, atsiranda vis didesnis poreikis sudaryti galimybes tiek juridiniams, tiek fiziniams asmenims tam tikrus procesus vykdyti skaitmeninėje erdvėje. Siekiant didinti kompiuterinį raštingumą, organizuojami specialūs mokymai, kitais būdais asmenims padedama naudotis informacinėmis sistemomis, pvz., bibliotekose galima pasinaudoti kompiuteriais ir pan. Be to, prisijungimą prie įvairių informacinių sistemų stengiamasi padaryti kuo paprastesnį ir greitesnį, kad skaitmeninėmis priemonėmis galėtų naudotis kuo didesnis ratas asmenų.</p> <p>Neatsižvelgti. Nei Lietuvos Respublikos, nei Europos Sąjungos teisės aktai nesustato, kad juridinio asmens buveinė gali būti laikoma tik fizinė vieta. Europos Parlamento ir Tarybos 2017 m. birželio 14 d. direktyvos (ES) 2017/1132 dėl tam tikrų bendrovių teisės aspektų (kodifikuota redakcija) (toliau – Direktyva) daugelyje straipsnių įtvirtintos nuostatos, sietinos su reikalavimu juridiniam asmeniui turėti registruotą buveinę. Minėtoje Direktyvoje nenustatyta, kad registruota buveinė suprantama tik kaip fizinė buveinė, nurodant patalpų adresą. Atsižvelgiant į tai, neaišku, kuo vadovaujantis informacinėms sistemoms nebūtų priimtini juridinio asmens virtualios buveinės duomenys.</p>
--	--	--	--

Ukio ministras

Virginijus Sinkevičius

Ukio ministerijos Bendrųjų reikalų
departamento Dokumentų valdymo
ir asmenų aptarnavimo skyriaus
vyriausioji specialistė

Romona Sabaliauskaitė
2018-10-01